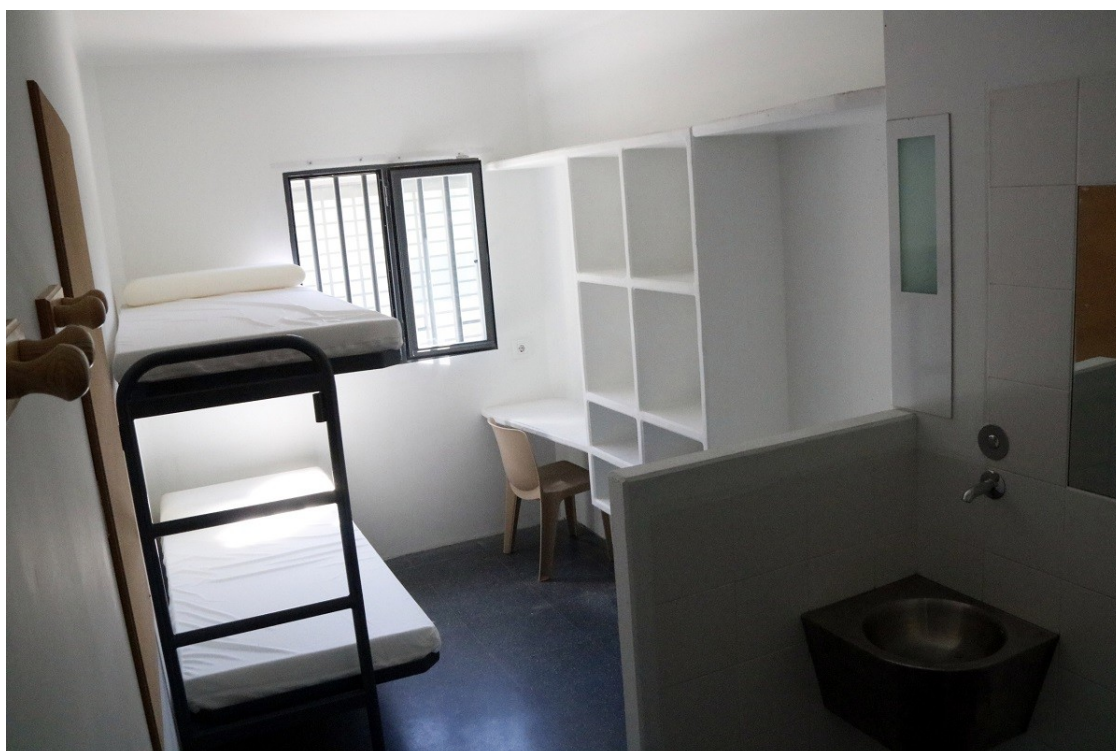


Tres anys de vagues de fam per reivindicar drets a les presons

Una vintena de reclusos van iniciar l'1 de maig un dejuni de quinze dies per denunciar abusos a centres penitenciaris d'arreu de l'estat espanyol



Cel·la d'una presó | ACN

Des de l'1 de maig, 17 presos estan en vaga de fam (<http://tokata.info/en-los-52-dias-que-lleva-en-huelga-de-hambre-carmen-badia-lachos-presa-enferma-de-cancer-han-muerto-en-carceles-espanolas-al-menos-otras-seis-personas-gravemente-enfermas-sin-que-se-haya-pensado-siq/>) en diverses presons de l'estat espanyol. A Catalunya s'han sumat al dejuni -que està previst que duri quinze dies- un reclus del centre penitenciar de Lledoners i un altre de Ponent. Fonts del departament de Justícia, però, asseguren no tenir constància que cap pres de Lledoners estigui en vaga de fam i afirmen que el reclus de Ponent que ha deixat d'ingerir aliments ho ha fet per "decisió pròpia" i no emmarca les seves reivindicacions en cap acció col·lectiva.

És el tercer any consecutiu que s'organitzen vagues de fam col·lectives i enguany els presos presenten una llista de 14 reivindicacions. Entre altres, l'abolició del règim d'aïllament, acabar amb els trasllats de centre arbitraris, l'alliberament de presos amb malalties terminals o incurables, millores en l'atenció sanitària i la defensa jurídica. També reduir les mesures de seguretat aplicades a familiars dels presos en les seves visites a la presó, posar fi als maltractaments que asseguren que pateixen i acabar amb la presó permanent revisable, que consideren una cadena perpètua encoberta.

Les reivindicacions estan dirigides al govern espanyol i a la Generalitat, ja que Catalunya és l'única autonomia que té transferides les competències relacionades amb els serveis

penitenciaris.

Fernando A. és membre del col·lectiu Tokata, de suport als presos i que difon les seves demandes. Ell també ha passat per la presó i assegura que molts dels presos que secunden el dejuni estan en una "situació extrema". Posa el focus en el règim d'aïllament, una mesura punitiva que obliga els presos a estar sols en una cel·la i a poder sortir només durant tres hores al dia al pati.

El membre del col·lectiu Tokata assegura que molts dels presos que secunden el dejuni estan en una "situació extrema"

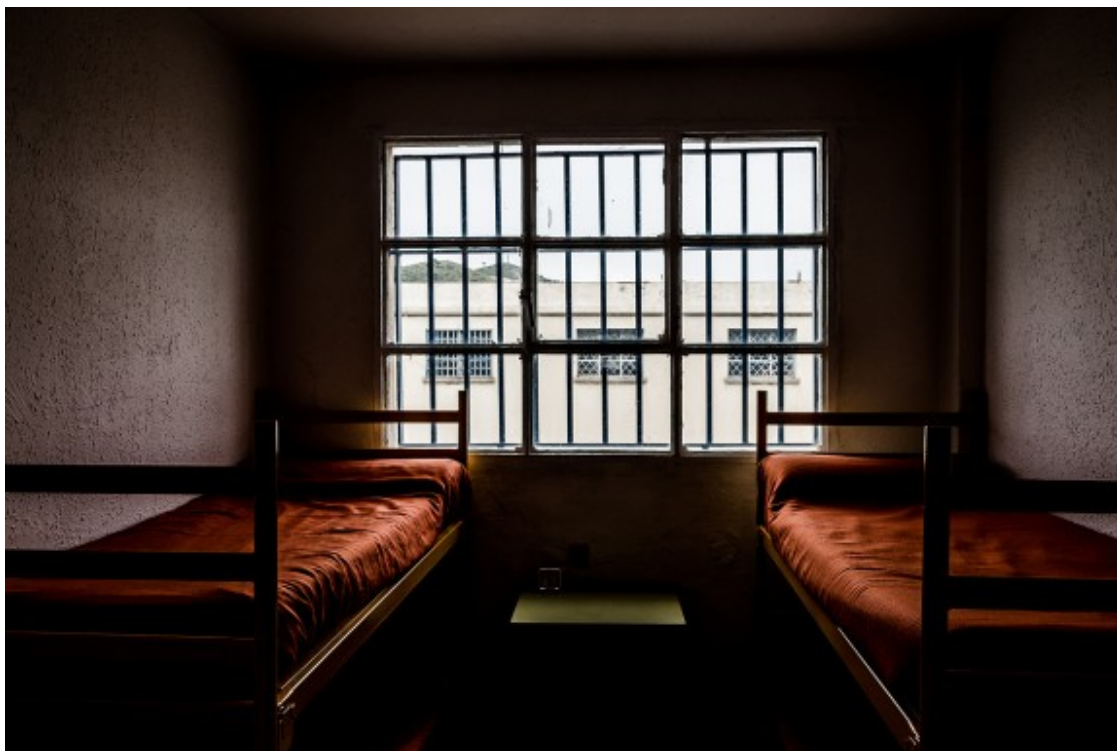
Pel membre de Tokata, la vaga de fam és "simbòlica" i per això els presos han decidit posar-hi una data de finalització, el 15 de maig. "Es tracta de posar el debat sobre les presons al centre i tenir un altaveu per les seves demandes". Entre altres, el maltractament i les "tortures" a les quals assegura que estan sotmesos els reclusos.

Demandes "de mínims"

Fernando A. també parla d'un sistema d'atenció mèdica "catastròfic". "Els metges actuen amb criteris de seguretat i no sanitaris", lamenta, alhora que parla d'una "desconfiança" constant del personal mèdic envers els presos i d'una medicació que té com a objectiu deixar els presos "fora de combat".

El membre de Tokata també posa l'accent en la demanda d'alliberar els presos que pateixen malalties terminals o incurables. Tot plegat, segons l'advocada del Col·lectiu Clivella, Solange Hilbert, demandes de "mínims". Hilbert també és advocada d'acta i membre del grup de presons de la Comissió de Defensa de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona (ICAB). "Les presons d'ara no són les d'abans, però continuen criminalitzant la pobresa i sobretot les persones migrades", diu.

De fet, diverses veus del món del Dret valoren que algunes de les vulneracions denunciades pels presos són contràries als Drets Humans. L'aïllament penitenciari, per exemple, és difícilment justificable en el marc del Conveni Europeu de drets humans, que en el seu article 3 estableix que ningú pot estar sotmès a tortura, ni a tractaments inhumans o degradants. "L'aïllament pot provocar innegables i irreversibles conseqüències físiques i psíquiques sobre qui les pateix", afirma l'advocada Norma Pedemonte, especialitzada en dret penal i penitenciari.



Centre Penitenciari Obert 2 de Barcelona. Foto: Adrià Costa

Pedemonte, però, fa una esmena a la totalitat del sistema penitenciari. "Hem de partir de la construcció jurídica del dret penitenciari, que considero és incompleta i insuficient sobretot des del punt de vista processal". Per Pedemonte, "el mateix sistema penitenciari està construït de manera que genera una violència estructural encara que no es vulgui, que perpetua la reclusió, i dificulta la denúncia i reversió de determinades situacions".

El col·lectiu de presos en vaga, a més, denuncia les seves dificultats per fer front a possibles abusos i reclamen una millor assistència jurídica. Pedemonte i Hilbert coincideixen a l'hora d'assenyalar els greuges que pateixen els presos que no es poden permetre un advocat de pagament. "Els terminis per sol·licitar un advocat d'ofici poden ser llargs i de vegades quan se'ls assigna un lletrat ja ha passat el termini per la reclamació o al·legació que volien presentar", assenyala l'advocada de la Comissió de Defensa de l'ICAB.

"Els terminis per sol·licitar un advocat d'ofici poden ser llargs i de vegades quan se'ls assigna un lletrat ja ha passat el termini per la reclamació o al·legació que volien presentar", apunta Hilbert

A més, segons Hilbert, aspectes com la solitud o la por converteixen en "complex" l'intent dels presos de reivindicar els seus drets. En aquest sentit, tot i la millora que assegura que ha experimentat el sistema penitenciari amb el pas dels anys, l'advocada valora que les presons

s'han tornat "hermètiques" envers les demandes dels reclusos.

La COPEL, l'origen

També s'expressa en aquesta línia Fernando A., que va ser integrant de la Coordinadora de Presos Espanyols en Lluita (COPEL). El col·lectiu va néixer el 1976 per reclamar l'amnistia i també una vida digna dins les presons.

Moltes de les reivindicacions de la COPEL són encara vigents, però la manera d'organitzar la protesta ha canviat forçosament. El membre de Tokata considera que el col·lectiu nascut fa 43 anys va aconseguir acostar-se al funcionament d'un moviment social però considera que l'actual política penitenciària dificulta repetir aquest model de lluita. "Cada cop separen més els presos entre ells, hi ha trasllats constantment i una utilització arbitrària del règim d'aïllament".

Per Fernando A., l'ingrés a presó no hauria de suposar una suspensió total dels drets dels reclusos i denuncia que els presos siguin vistos com a "ciutadans de segona categoria".

L'ingrés a presó no hauria de suposar una suspensió total dels drets dels reclusos, defensa Fernando A.

El 15 de maig, els presos en vaga de fam d'arreu de l'Estat acabaran el dejuni. Des dels col·lectius que donen suport a l'acció, reivindiquen fer possible que la ciutadania conegui què passa dins els murs de les presons. La situació dels presos polítics, diuen, és una oportunitat perquè els centres penitenciaris acaparin els focus mediàtics.